

Kokousaika torstai 31.8.2023 klo 18–18.45

Kokouspaikka Seurakuntakoti

Läsnä	jäsen	varajäsen
	Kaunisto Jyri, puheenjohtaja	
	Eloranta Eija	
	Koivu Asko	
	Liinaharja Kristiina	
	Malin Milla	
	Mäkelä Hannu	
	Mäkinen Antero	
	Mänki Eija	
	Nissilä Minna, poissa	-
	Peltonen Susanna	
	Penttilä Mirka, varapj, poissa	Peltonen Juha
	Pura Anu	
	Pärssinen Simo	
	Rauhaniemi Jenni	
	Rekola Sinikka	
	Sironen-Hänninen Sirpa	
	Toikka Päivi	
	Tuovinen Tuomo	
	Vainio Heikki	
Muut läsnäolijat	Koivulahti Juha	kirkkoherra
	Koskela Ulla	talouspäällikkö, sihteeri

Sisällysluettelo

16. Lapsityöntekijän viran I lakkauttaminen.....	3
17. Diakoniatyöntekijän viran perustaminen	4
18. Tammelan kirkon korjaus- ja muutosprojekti / Hankesuunnitelma.....	5
19. Veroprosentti 2024.....	6
20 Muut asiat.....	7
21 Valitusosoitus ja kokouksen päättäminen.....	7

Jyri Kaunisto
puheenjohtaja

Ulla Koskela
sihteeri

Hannu Mäkelä

Antero Mäkinen

15. Kokoustiedot

Kokouksen avaus

Päätösehdotus:

Kirkkovaltuusto merkitsee, että kirkkovaltuuston puheenjohtaja on kutsunut kirkkovaltuuston kokoukseen 31.8.2023 klo 18.

Kirkkovaltuuston puheenjohtaja Jyri Kaunisto avaa kokouksen.

Päätös: Merkittiin, että kirkkoherra piti alkuhartauden. Puheenjohtaja avasi kokouksen.

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kirkkojärjestyksen 3 luvun 29 pykälän 1 momentin mukaan kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka, ja siihen on liitettävä asialuettelo. Kokouskutsu on lähetettävä kirkkovaltuuston ja kirkkoneuvoston jäsenille viimeistään viikkoa ennen kokousta. Samassa ajassa on kokouksesta ilmoitettava yleisessä tietoverkossa. Kokouskutsu voidaan lähettää sähköisesti, jos seurakunta huolehtii, että tähän tarvittavat tekniset välineet ja yhteydet ovat kutsuttavien käytettävissä.

Kokouskutsu asialuetteloineen on lähetetty 22.8.2023 kirkkovaltuutetuille. Kokouskutsu asialuetteloineen on laitettu 23.8.2023 nähtäville seurakunnan www-sivulle.

Päätösehdotus:

Todetaan läsnä olevat jäsenet sekä kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Päätös: Nimenhuudon perusteella todettiin, että läsnä oli 18 valtuutettua. Todettiin kokous laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Pöytäkirjantarkastajien nimeäminen ja pöytäkirjan nähtävillä olo

Päätösehdotus:

Kirkkovaltuusto valitsee pöytäkirjan tarkastajat. Vuorossa Hannu Mäkelä ja Antero Mäkinen.

Lisäksi päätetään, että kirkkovaltuuston pöytäkirja pidetään yleisesti nähtävänä 1.9.–2.10.2023.

Päätös: Päätösesitys hyväksyttiin. Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Hannu Mäkelä ja Antero Mäkinen.

Kokouksen työjärjestys

Lapsen edun edistämiseksi kirkollisen viranomaisen on päätöksen valmistelussa arvioitava ja otettava huomioon sen vaikutukset lapsiin. Vaikutusten arvioinnin tekee se viranomainen, joka käsittelee asiaa ensimmäisenä. Mikäli lapsivaikutuksia on valmistelussa havaittu, on ne kirjattu esittelytekstiin.

Päätösehdotus:

Kirkkovaltuusto hyväksyy jäsenille etukäteen lähetetyn esityslistan kokouksen työjärjestykseksi ja päättää mahdollisista muista asioista.

Päätös: Kirkkovaltuusto hyväksyi esityslistan kokouksen työjärjestykseksi. Muissa asioissa kirkkoherran tiedoksiantoasia.

16. Lapsityöntekijän viran I lakkauttaminen

Kirkkoneuvosto 17.8.2023 § 80

Tammelan seurakunnan lastenohjaajien toimet (2) muutettiin syksyllä 2019 lapsityöntekijän viroiksi I ja II. Virkaa I hoitaneelle viranhaltijalle kirkkoneuvosto myönsi kokouksessaan 15.06.2023 (Kn 71) eron tästä tehtävästä eläkkeelle jäämisen vuoksi 01.01.2024 alkaen.

Virkaa II hoitaneelle toiselle lapsityöntekijälle kirkkoneuvosto myönsi kokouksessaan 27.04.2023 (Kn 46) eron tehtävästä niin ikään eläkkeelle siirtymisen takia 01.09.2023 alkaen. Samassa kokouksessaan kirkkoneuvosto päätti muuttaa lapsityöntekijä II -viran kasvatustyöntekijän viraksi (Kn 47) ja edelleen julistaa auki muutetun viran. Kasvatustyöntekijän virkaan saatiin vain kaksi hakijaa, joista kumpikaan ei täyttänyt virkaan asetettuja kelpoisuusehtoja. Kuitenkin toisella hakijoista osoittautui olevan vahva kokemus seurakunnan lapsi-, perhe- ja nuorisotyöstä, joten kirkkoneuvosto päätti palkata hänet määräaikaiseksi kasvatustyöntekijäksi 01.12.2023–31.12.2024 väliseksi ajaksi (Kn 70/15.06.2023).

Kasvatustyöntekijän virka tulee täyttämään sekä lapsityöntekijä I että II -virkojen tehtäväsisältöjä vastaten aikaisempaa paremmin niihin tarpeisiin, joita lapsimäärän väheneminen Tammelassa, mutta samalla varhaisnuoriso- ja nuorisotyön haasteet ja tarpeet asettavat nykyisellään seurakunnalle. Edelleen seurakunnassa on kasvavaa tarvetta diakoniseen perhe- ja nuorisotyöhön. Tämän vuoksi jäljempänä esitetään toisen diakonian viran perustamista, jossa painopiste on perhe- ja nuorisodiakoniassa ja jossa viranhaltija toimii lasten ja perheiden kerhotoiminnassa kasvatustyöntekijän työparina.

Päätösehdotus, kirkkoherra:

Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle, että lapsityöntekijän I -virka lakkautetaan 1.1.2024 alkaen.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kirkkovaltuusto 31.8.2023

Päätösehdotus kirkkoneuvosto:

Kirkkovaltuusto päättää lakkauttaa lapsityöntekijä I -viran 1.1.2024 alkaen.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

17. Diakoniatyöntekijän viran perustaminen

Kirkkoneuvosto 17.8.2023 § 81

Meneillään olevan seurakunnan strategiakauden aikana esiin tulleet toiminnallisen puolen tarpeet ja haasteet ovat kasvattaneet tarvetta lisätä painopistettä diakoniatyöhön ja siinä erityisesti perhe- ja nuorisodiakoniaan. Diakoniatyön laaja-alaisuus ja työalan työmäärä sekä perheiden ja nuorten lisääntyneet ongelmat kuormittavat aikaisempaa enemmän diakoniatyöntekijää. Painotus perhe- ja nuorisodiakoniaan tarjoaisi myös työalatukea seurakunnan kasvatustyön sektorille.

Näistä tarpeista käsin on perusteltua perustaa seurakuntaan toinen diakoniatyöntekijän virka (II), jonka ensisijainen sisältö olisi siis perhe- ja nuorisotyössä. Tämä tarkoittaisi sitä, että uusi diakoniaviranhaltija osallistuisi yhdessä kasvatustyöntekijän kanssa lapsi- ja perhekerhojen ohjaamiseen, toimisi nuorisotyönohjaajan tukena nuorisotyön suunnittelussa ja toteutuksessa osallistuen mm. rippikoulutyöhön. Edelleen perhe- ja nuorisodiakoniaa tekevä viranhaltija toimisi myös diakoniatyöntekijä I:n työparina normaalissa seurakuntadiakoniatyössä.

Uuden viran perustaminen ei lisää virkojen määrää. Aiemmin toinen lapsityöntekijän viroista (II) on muutettu kasvatustyöntekijäksi. Lisäksi edellä kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle, että se lakkauttaisi toisen lapsityöntekijän viran (I). Näillä toiminnallisen puolen tehtävien uudelleen järjestelyillä pyritään parantamaan työntekijäresurssia sekä kasvatustyössä että diakoniatyössä.

Päätösehdotus, kirkkoherra:

Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle, että se perustaa Tammelan seurakuntaan toisen diakoniatyöntekijän viran 1.1.2024 alkaen.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kirkkovaltuusto 31.8.2023

Kirkkolain 3 luvun 9 §:n 2 mom. mukaan kirkkovaltuuston päätöksen tekemiseen vaaditaan, että vähintään kaksi kolmasosaa läsnä olevista ja enemmän kuin puolet kaikista jäsenistä sitä kannattaa asiassa, joka koskee:

5) uuden viran perustamista.

Päätösehdotus kirkkoneuvosto:

Kirkkovaltuusto päättää perustaa Tammelan seurakuntaan toisen diakoniatyöntekijän viran 1.1.2024 alkaen.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

18. Tammelan kirkon korjaus- ja muutosprojekti / Hankesuunnitelma

Kirkkoneuvosto 17.8.2023 § 82

Tammelan kirkon korjaus- ja muutosprojekti on käynnistetty 2019. Työt kohteessa on suunniteltu aloitettavaksi huhtikuussa 2024 ja töiden arvioitu kesto on yksi vuosi. Projektin rakennuttajakonsulttina toimii FinProma.

Peruskorjaustoimenpiteinä kirkossa on jo keväällä 2023 toteutettu lämmönvaihtimen uusiminen ja ilmalämmitysjärjestelmän saneeraus sekä kesällä 2022 ja 2023 paanukaton tervaus.

Korjaus- ja muutossuunnitelmia on esitelty 16.2.2023 pidetyssä valtuustoillassa. Seurakuntalaisten kuulemistilaisuus pidettiin kirkossa 4.5.2023.

Esityslistan liitteenä Tammelan kirkon hankesuunnitelma

Päätösehdotus talouspäällikkö:

Kirkkoneuvosto esittää liitteenä olevan Tammelan kirkon hankesuunnitelman kirkkovaltuuston hyväksyttäväksi.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kirkkovaltuusto 31.8.2023

Esityslistan liitteenä Tammelan kirkon hankesuunnitelma

Päätösehdotus kirkkoneuvosto:

Kirkkovaltuusto hyväksyy liitteenä olevan Tammelan kirkon hankesuunnitelman.

Päätös: Päätösesitys hyväksyttiin.

19. Veroprosentti 2024

Kirkkoneuvosto 17.8.2023 § 84

Kirkkovaltuuston tulee vahvistaa tuloveroprosentti ja ilmoittaa se verohallinnolle kutakin talousarviovuotta edeltävän marraskuun 17. päivään mennessä. Tuloveroprosentti vahvistetaan lähimpään 0,05 prosenttiyksikköön.

Tammelan seurakunnassa kirkollisveroprosentti on ollut vuodesta 2014 lähtien 1,70. Verotulojen suotuisasta kasvusta huolimatta tilitysten reaalituotto on kuitenkin pitkään pysynyt ennallaan inflaation myötä.

Heinäkuun verotilityksen jälkeen kuluvalle vuodelle on verotilityksiä saatu 14,7 % enemmän viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Verotulokertymä tulee näillä näkymin ylittämään talousarviossa asetetun tavoitteen 1.330.000.

Hankesuunnitelmassa alustava arvio Tammelan kirkon peruskorjaus- ja muutosprojektille on 1,55 M. Investointiin haetaan kirkkohallituksen rakennusavustusta, josta saadaan päätös vuoden 2024 alussa.

Esityslistan liitteenä tuloslaskelman toteumavertailu 1-7/2023

Päätösehdotus taluspäällikkö:

Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle, että vuoden 2024 kirkollisveroprosentiksi vahvistetaan 1,70.

Päätös: Päätösesitys hyväksyttiin.

Kirkkovaltuusto 31.8.2023

Esityslistan liitteenä tuloslaskelman toteumavertailu 1-7/2023

Päätösehdotus kirkkoneuvosto:

Kirkkovaltuusto vahvistaa vuoden 2024 kirkollisveroprosentiksi 1,70.

Päätös: Päätösesitys hyväksyttiin.

20 Muut asiat

Kirkkoherra toivotti valtuutetut tervetulleiksi 1.10. klo 10 Tammelan kirkossa pidettävään 600-vuotisjuhlamessuun sekä kertoi juhlapäivän ohjelmasta ja toteutuksesta.

21 Valitusosoitus ja kokouksen päättäminen

Päätösehdotus:

Kirkkovaltuusto antaa valitusosoituksen.

Päätös:

Päätösesitys hyväksyttiin.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 18.45.

VALITUSOSOITUS

Tammelan seurakunta
Kirkkovaltuusto
31.8.2023 § 21

1 MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Valmistelua ja täytäntöönpanoa koskevat muutoksenhakukiellot

Seuraavista päätöksistä ei kirkkolain (652/2023) 12 luvun 4 §:n mukaan saa tehdä kirkollisvalitusta eikä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 2 luvun 6 §:n 2 momentin nojalla hallintovalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa. Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, hankintalaki) 146 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan hankintalain mukaista valitusta ei voi tehdä päätöksestä tai muusta ratkaisusta, joka koskee yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua.

Pöytäkirjan pykälät: 15,18,20,21

Erikseen säädetyt muutoksenhakukiellot

- Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 2 luvun 6 §:n 2 momentin mukaan valittamalla ei saa hakea muutosta hallinnon sisäiseen määräykseen, joka koskee tehtävän tai muun toimenpiteen suorittamista.
- Hankintaa koskevista päätöksistä ei kirkkolain 12 luvun 8 §:n 2 momentin nojalla saa tehdä kirkkolain mukaista oikaisuvaatimusta eikä kirkollisvalitusta, jos asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan. Asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan, jos hankinnan arvo ylittää hankintalain 25 §:n mukaisen kynnyсарvon. Kansalliset kynnysarvot ilman arvonlisäveroa laskettuna ovat:
 - 60 000 € (tavarat ja palvelut sekä suunnittelukilpailut);
 - 150 000 € (rakennusurakat);
 - 400 000 € (hankintalain liitteen E 1–4 kohdassa tarkoitetut sosiaali- ja terveyspalvelut);
 - 300 000 € (hankintalain liitteen E 5–15 kohdassa tarkoitetut muut erityiset palvelut) ja
 - 500 000 € (käyttöoikeussopimukset).
- Muun lainsäädännön mukaan päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.

Pöytäkirjan pykälät ja valituskieltojen perusteet:

2 HANKINTAOIKAISU

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön asianosainen voi tehdä hankintayksikölle kirjallisen hankintaoikaisu (hankintalaki 132–135 §). Hankintaoikaisu toimitetaan hankintayksikölle.

Hankintayksikkö: Tammelan seurakunta
Käynti- ja postiosoite: Tammelantie 29, 31300 TAMMELA
Sähköposti: tammelan.seurakunta@evl.fi

Hankintaoikaisu on tehtävä **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa viestin katsotaan saapuneen vastaanottajalle sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin. Hankintaoikaisu on oltava perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Hankintaoikaisu voi omalla vastuullaan lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti.

Hankintaoikaisun sisältö

Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi:

- oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi
- tiedot hankintaoikaisun kohteena olevasta päätöksestä
- millaista oikaisua päätökseen vaaditaan
- millä perusteilla oikaisua päätökseen vaaditaan.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

3 VALITUSOSOITUS

Valitusviranomaisen ja valitusaika

a) Kirkollis- ja hallintovalitukset

Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella.

Valitusviranomaisen ja yhteystiedot:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5
Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA
Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Kirkollisvalitus, pöytäkirjan pykälät: 16,17,19

Hallintovalitus, pöytäkirjan pykälät:

Valitusaika on **30 päivää** päätöksen tiedoksisaannista.

Muutoksenhakuajan laskeminen

Valitus- ja oikaisuvaatimusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista, tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana ajankohtana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Seurakunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä siitä, kun pöytäkirja on julkaistu yleisessä tietoverkossa. Jos muutoksenhaun viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

b) Valitus markkinaoikeuteen

Valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän kuluessa** siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen hankintalain 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa, valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun tarjoaja on saanut tiedon päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus markkinaoikeudelle on tehtävä viimeistään kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Ehdokkaan tai tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä oheisasiakirjoineen tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa viestin katsotaan

saapuneen vastaanottajalle sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Hankinta-asiaan muutosta hakevan on lisäksi kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön ilmoittamaan osoitteeseen viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Hankintayksikön yhteystiedot ovat edellä hankinta-oikaisua koskevassa kohdassa.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella voidaan saattaa hankintalaissa tarkoitettu hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan. Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua, 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin hankintalain 75 §:n nojalla tai 3) sitä, että hankintalain 93 §:ssä tarkoitettun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia. Asia voidaan saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi, jos hankinnan arvo ylittää hankintalain 25 §:n mukaisen kynnyksarvon.

Markkinaoikeuden yhteystiedot

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle osoitettuna osoitteeseen:

Postiosoite: **Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI**

Käyntiosoite: **Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki**

Puhelinvaihde: **029 564 3300**

Telekopio: **029 564 3314**

Sähköpostiosoite: markkinaoikeus@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

4 VALITUKSEN SISÄLTÖ JA LIITTEET SEKÄ VALITUKSEN TOIMITTAMINEN JA OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- valittajan nimi ja yhteystiedot
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää
- sähköpostiosoite, jos valitusviranomaisen päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- vaatimuksen perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä valitusviranomaiselle.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on esitettävä valtakirja. Jollei valitusviranomaisen toisin määrää, valtakirjaa ei kuitenkaan tarvitse esittää oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa.

Valitusasiakirjojen toimittaminen

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusajassa päätöksessä mainitulle valitusviranomaiselle. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikeudenkäyntimaksu

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu, jollei lain 5, 7, 8 tai 9 §:stä muuta johdu. Tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta annetun oikeusministeriön asetuksen (1383/2018) 1 §:n mukaan oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa on 270 € ja markkinaoikeudessa 2 120 €. Käyttelymaksu markkinaoikeudessa on kuitenkin 4 240 €, jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa ja 6 350 €, jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa. Ajantasainen tieto oikeudenkäyntimaksuista löytyy täältä: [Maksut – Tuomioistuinlaitos \(oikeus.fi\)](#)

Yksityiskohtainen valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen